

ТЕЛЯТНИК С.В., асистент, м. Харків, ХНУМГ ім. О.М. Бекетова

КОВАЛЬОВ М.І., студент, м. Харків, ХНУМГ ім. О.М. Бекетова

ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Сучасні електроенергетичні системи є складними утвореннями, що вимагають від держави спеціальних підходів до їх проектування, планування розвитку і управління функціонуванням. Електроенергетичні системи мають забезпечувати стійке постачання електроенергії для всіх споживачів, розміщених на її території.

Водночас у функціонуванні ринку електричної енергії існує низка особливо складних і не розв'язаних питань, які стосуються насамперед оновлення виробничої бази електроенергетичної галузі: оновлення застарілого обладнання електромереж; відновлення застарілого та такого, що відпрацювало свій парковий ресурс на теплових електростанціях обладнання, робота якого не відповідає критеріям надійності, економічності та екологічності.

Головними причинами такого стану можна визначити недосконалу систему державного управління та регулювання галузі, відсутність сприятливих умов для залучення інвестицій, недосконалість нормативно-законодавчого забезпечення: недосконала система ціноутворення, яка не відображає реальні витрати на виробництво і постачання електроенергії; неефективність та не системність державного стратегічного планування та прогнозування розвитку електроенергетики; відсутність належних гарантій для інвесторів, які б включали гарантії повернення вкладених коштів та одержання прибутку; відсутність дієвої системи впливу на неплатників за спожиту електроенергію; низька ефективність управління активами, які перебувають у державній власності.

Ключовою потребою розвитку електроенергетичного комплексу є його докорінна перебудова на основі використання передових енергетично

ефективних та екологічно безпечних технологій, забезпечення маневреності потужностей, зменшення втрат електроенергії в мережах, забезпечення ринкових умов функціонування на принципах конкуренції та прозорості. Зміна існуючої ситуації у електроенергетичній галузі можлива за умови проведення реформ як у сфері виробництва і транспортування, так і у сфері розподілу електроенергії.

Основою реформування повинно стати впровадження ринкових принципів функціонування електроенергетичної галузі, в першу чергу, в питаннях встановлення конкурентного ринку електроенергії, відповідної тарифної і цінової політики, ліквідації проблеми неплатежів, запровадження принципів регулювання ринку електроенергії на основі прозорих і зрозумілих правил, налагодження дієвого контролю за їх виконанням. Основними завданнями на цьому шляху є: прийняття Закону України «Про засади функціонування ринку електричної енергії України» з подальшим впровадження заходів щодо його виконання; створення в країні сприятливого інвестиційного клімату; встановлення тарифів, які б відповідали економічно обґрунтованим витратам на виробництво і постачання електричної енергії; запровадження системи дотацій на оплати послуг з електропостачання для соціальної підтримки населення; створення системи стимулювання своєчасної і повної оплати за спожиту електроенергію; стимулювання споживачів до енергоощадного використання електроенергії.

Таким чином, першочергові заходи щодо реформування та технологічного оновлення електроенергетичної системи повинні включати: підвищення надійності роботи об'єднаної енергетичної системи країни, організацію її приєднання до європейської електроенергетичної системи і збільшення експорту електроенергії; планування роботи галузі та покращення державного управління і регулювання; стабілізацію фінансового стану підприємств електроенергетики; підвищення рівня енергетичної ефективності.